

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

پوشش همگانی سلامت

و

تصمیم‌های سیاستی برای گسترش آن

تألیف:

لیلا دشمنگ

علی فخری

ناظر علمی:

آرش رشیدیان

سرشناسه	دشمنگیر، لیلا، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	پوشش همگانی سلامت و تصمیم‌های سیاستی برای گسترش آن/تألیف لیلا دشمنگیر، علی فخری؛ زیر نظر آرش رشیدیان.
مشخصات نشر	تهران: آینده‌پژوه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۱۶ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۶۵-۰۷-۹
فهرست نویسی	فیا
موضوع	پزشکی -- ایران -- خدمات
موضوع	سیاست پزشکی -- ایران
موضوع	سلامت‌پروری -- ایران
شماره افزوده	فخری، علی، ۱۳۵۱ -
شماره افزوده	رشیدیان، آرش، ۱۳۵۰ -
رده‌بندی دکنگره	۵۱۳۹۳۰۹الف۷۲۹۵۸۸
ردیف دیویی	۱۰۹۶/۳۶۲
کتابشناسی ملی	۳۵۲۹۰۴

۱۳۳

نشر آینده‌پژوه

عنوان کتاب: پوشش همگانی سلامت و تصمیم‌های سیاستی برای گسترش آن

نویسندگان: لیلا دشمنگیر، علی فخری

ناظر علمی: آرش رشیدیان

ناشر: آینده‌پژوه

طراح جلد: مجید بیعوض

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۳)، ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹ - ۰۷ - ۷۲۶۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸

کلیه حقوق مادی این کتاب متعلق به مؤلفان است. هرگونه چاپ و تکثیر کتاب به هر شکلی اعم از کاغذی و الکترونیکی بدون اجازه کتبی مؤلفان ممنوع است.

نشر آینده‌پژوه: امیرآبادشمالی، کوچه دوازدهم، پلاک ۴۲، طبقه سوم. تلفن: ۸۸۰۰۰۴۲۱

فهرست

پیشگفتا /

فصل ۱. پوشش همگانی سلامت / ۱

مقدمه / ۱

تعریف پوشش همگانی سلامت / ۲

اجزای پوشش همگانی سلامت / ۵

مفهوم دسترسی در پوشش همگانی سلامت / ۸

خدمات مشمول پوشش همگانی سلامت / ۱۰

نقش مردم در تعریف نیازها و اولویت‌ها / ۱۱

اندازه‌گیری پوشش همگانی سلامت / ۱۱

پوشش همگانی سلامت : رویا تا واقعیت / ۱۳

چالش‌های پیش روی پوشش همگانی سلامت / ۱۴

تفکر سیستمی در پوشش همگانی سلامت / ۱۶

تأمین مالی در پوشش همگانی سلامت / ۱۷

پوشش همگانی سلامت و بیمه خصوصی / ۲۳

پوشش همگانی سلامت و عدالت / ۲۵

پوشش همگانی سلامت راه رسیدن به سلامت برای همه / ۲۷

درس‌هایی از مطالعات گذشته در مورد پوشش همگانی سلامت / ۲۷

منابع / ۲۹

فصل ۲. پوشش همگانی سلامت در ایران / ۳۱

مقدمه/۳۱

سابقه موازین و مقررات بیمه خدمات درمانی سازمان تأمین اجتماعی/۳۳

توجه به مراقبت‌های بهداشتی اولیه/۴۰

تدوین طرح قانونی بیمه خدمات درمانی/۴۷

تأمین مالی طرح قانونی بیمه خدمات درمانی/۵۱

پیشنهادات برای تدوین طرح جامع بیمه خدمات درمانی/۶۰

لایحه بیمه خدمات درمانی/۶۲

تشکیل سازمان بیمه خدمات درمانی/۷۱

عملکرد سازمان بیمه خدمات درمانی/۷۵

تنگناهای قانون بیمه خدمات درمانی/۸۴

طرح پزشک خانواده بیمه خدمات درمانی روستایی/۱۰۶

طرح تحول نظام سلامت/۱۰۸

خلاصه و نتیجه‌گیری/۱۱۲

منابع/۱۱۵

پیش‌گفتار

پوشش همگانی سلامت اصطلاحی است که توسط سازمان بهداشت جهانی برای توصیف راهبرد پیشنهادی‌اش برای دستیابی به «سلامت برای همه» به کار برده می‌شود؛ در سال ۲۰۰۵ در پنجاه و هشتمین مجمع جهانی سلامت، کشورها تشویق به گسترش پوشش همگانی سلامت در نظام‌های سلامت خود شدند؛ در گزارش سال ۲۰۰۸ بهداشت جهانی با هدف یادآوری راقبت‌های اولیه بهداشتی، پوشش همگانی سلامت به عنوان راه رسیدن به هدف بهداشت تعریف گردید؛ در گزارش سال ۲۰۱۰ نیز به بحث تأمین مالی جهت رسیدن به پوشش همگانی پرداخته شد و در گزارش سال ۲۰۱۳، بر موضوع پژوهش در این خصوص تأکید شد. در همه این اسناد منظور از پوشش همگانی، دستیابی مردم به خدمات سلامت مورد نیازشان است؛ به طوری که با دریافت آن خدمات، دچار مصائب مالی نیز نشوند. هر چند راه محقق شدن این پوشش، تأمین مالی از طریق پیش پرداخت و بیمه است اما به‌کارگیری اصطلاح «پوشش همگانی بیمه» به جای «پوشش همگانی سلامت» منطقی به نظر نمی‌رسد، چرا که از بین انواع خدمات سلامت، بر خدمات درمانی تمرکز دارد. در بعضی از کشورها مانند ایران، هند و مکزیک، اصطلاح «پوشش

همگانی بیمه» در قالب برنامه‌های بیمه مورد استفاده قرار می‌گیرد که به طور حتم همه اجزای پوشش همگانی سلامت را شامل نمی‌شود. برای داشتن درک درستی از فاصله بین وضعیت موجود تا پوشش همگانی سلامت و ترسیم افق روشنی از قوانین و سیاست‌های مورد نیاز برای دستیابی به پوشش همگانی سلامت، مطالعه سیر تحول سیاست‌ها در راستای پوشش همگانی کمک‌کننده است. از این رو در این کتاب تمهیدهای سیاستی در خصوص پوشش همگانی سلامت با استفاده از نظرات اتخاذکنندگان آن سیاست‌ها مورد دقت قرار گرفته است تا مشخص شود که چگونه توانای برآیند کردن اهداف پوشش همگانی سلامت را داراست و توسعه آنها با چه چالش‌ها و روبرو است. به زعم نویسندگان، این کتاب می‌تواند برای سیاست‌گذاران حوزه سلامت و بیمه اجتماعی، مدیران بهداشت و درمان و دانشجویان رشته‌های سیاست‌گذاری سلامت، مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی و سایر رشته‌های مرتبط و پژوهشگران حوزه سلامت بسیار مفید باشد.

در این کتاب پوشش همگانی سلامت به استناد شواهدی از سازمان بهداشت جهانی به طور خلاصه تعریف و به اجرای آن اشاره خواهد شد. سپس پیشینه بیمه همگانی در کشورمان با نگاهی به مباحث مطرح شده در زمان تصویب قوانین مربوطه مورد کنکاش قرار خواهد گرفت. نویسندگان آسان دارند که این کتاب به دور از خطا و اشتباه نبوده، اما در عین حال معتقدند این اشتباهات تا حدود زیادی با لطف خوانندگان در ارائه پیشنهادات سازنده، قابل جبران است.